

## **LIETUVOS RESPUBLIKOS INVALIDŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ĮSTATYMAS**

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Laikiniu Pagrindiniu Įstatymu, humanizmo ir teisingumo principais, siekdama įgyvendinti tarptautiniuose aktuose įtvirtintas invalidų teises, pripažindama, kad invalidų integracija į visuomenės ir valstybės gyvenimą yra vienas iš civilizuotumo rodiklių, priima šį įstatymą.

### **I SKIRSNIS. BENDRIEJI NUOSTATAI**

#### **1 straipsnis. Įstatymo paskirtis**

1. Invalidų socialinės integracijos įstatymas reguliuoja invalidumo nustatymą, invalidų medicininę, profesinę ir socialinę reabilitaciją, aplinkos pritaikymą invalidams, invalidų ugdymą, mokymą, nustato invalidų integracijos į darbą, profesiją, visuomeninį gyvenimą teises, ekonomines ir organizacines garantijas.

2. Šis įstatymas taikomas nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantiems invalidams, pripažintiems tokiais pagal šio įstatymo II skirsnio nuostatus.

#### **2 straipsnis. Invalidų socialinės integracijos principai**

1. Invalidai, nepaisant invalidumo priežasties, pobūdžio, pasireiškimo laipsnio, Lietuvos Respublikoje turi tas pačias teises kaip ir kiti Lietuvos Respublikos gyventojai. Invalidams, negalintiems savarankiškai įgyvendinti savo teisių, visuomenė ir valstybė teikia papildomą paramą ir garantijas.

2. Visuomenės ir valstybės struktūros yra atviros invalidams. Invalidai dalyvauja, sprendžiant visus su jų gyvenimu ir veikla susijusius klausimus.

3. Invalidai turi būti apsaugoti nuo bet kokio išnaudojimo, diskriminavimo, juos įžeidžiančio arba paniekinančio elgesio.

4. Invalidai gyvena šeimoje arba ją pakeičiančioje aplinkoje ir negali būti apgyvendinti specialiose gydymo, globos ir rūpybos įstaigose be jų pačių, jų tėvų, globėjų, rūpintojų sutikimo.

5. Medicininė, funkcinė, psichologinė ir pedagoginė pagalba invalidams teikiama gyvenamojoje vietoje, išskyrus atvejus, kai tokią pagalbą būtina teikti specialiose įstaigose.

6. Invalidai ugdomi, mokomi, įgyja profesiją, dirba, užsiima naudinga veikla pagal savo sugebėjimus, interesus ir galimybes.

7. Rengiant Vyriausybės ir kitas valstybines programas, atsižvelgiama į specifinius invalidų poreikius.

8. Invalidams, jų tėvams, globėjams, rūpintojams bei invalidų visuomeninėms organizacijoms teikiama informacija ir kvalifikuota konsultacija apie jų teises ir teisėtus interesus.

9. Invalidai atlieka savo pareigas pagal išgales, sugebėjimus ir žinias. Invalidumas neatleidžia asmens nuo atsakomybės už savo veiksmus, išskyrus įstatymų numatytus atvejus.

10. Lietuvos Respublika plėtoja ir skatina tarptautinį bendradarbiavimą, sprendžiant invalidumo problemas.

11. Gestų kalba yra kurčiųjų gimtoji kalba.

*Papildyta straipsnio dalimi:*

*Nr. [I-1587](#), 1996-10-22, Žin., 1996, Nr. 105-2395 (1996-11-02), i. k. 09610101STA00I-1587*

### **II SKIRSNIS.**

## INVALIDUMO NUSTATYMAS. INVALIDUMO STATISTIKA

### 3 straipsnis. Invalidumas

1. Invalidumas yra tokia kompetentingų įstaigų nustatyta asmens būklė, kai šis dėl įgimtų ar įgytų fizinių ar psichinių

trūkumų visai arba iš dalies negali pasirūpinti savo asmeniniu ir socialiniu gyvenimu, įgyvendinti savo teisių ir vykdyti pareigų.

2. Pagal pasireiškimo laipsnį invalidumas skirstomas į tris grupes (I,II,III). Bendrojo ir profesinio darbingumo netekimas reiškiamas procentais (%).

3. Invalidumo medicininius ir socialinius kriterijus reglamentuoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ir Socialinės apsaugos ministerijos.

### 4 straipsnis. Invalidumo nustatymas

1. Invalidumą nustato:

a) vaikams iki 16 metų amžiaus – valstybinių gydymo ir profilaktikos bei specializuotų įstaigų, teikiančių medicininę pagalbą vaikams ir paaugliams, medicininės-socialinės ekspertizės komisijos, kurių nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija;

b) asmenims nuo 16 metų amžiaus – Valstybinės medicininės-socialinės ekspertizės komisijos, kurių nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Toliau šios dalies a ir b papunkčiuose nurodytos komisijos vadinamos invalidumą nustatančiomis komisijomis.

2. Invalidumą nustatančios komisijos priima sprendimus dėl:

a) invalidumo fakto, pobūdžio, priežasties, atsiradimo laiko, grupės, termino, bendrojo ir profesinio darbingumo netekimo laipsnio;

b) invalidų medicininės, profesinės ir socialinės reabilitacijos priemonių;

c) invalidų ugdymo, mokymo, darbo pobūdžio ir sąlygų;

d) invalidų nuolatinės slaugos būtinumo;

e) specialių kompensacinių priemonių invalidams.

3. Invalidumą nustatančių komisijų sprendimai privalomi socialinės globos ir rūpybos įstaigoms (pensionatams), vietos savivaldybių socialinio aprūpinimo tarnyboms, darbdaviams, ugdymo, mokymo, specialioms invalidų medicininės, profesinės ir socialinės reabilitacijos įstaigoms, invalidams, jų tėvams, globėjams, rūpintojams.

### 5 straipsnis. Suinteresuotų asmenų dalyvavimas, nustatant invalidumą

Nustatant invalidumą, gali dalyvauti su patariamojo balso teise asmenį gydantis gydytojas, darbdavių, ugdymo, mokymo įstaigų, socialinės globos ir rūpybos įstaigų (pensionatų), vietos savivaldybių socialinio aprūpinimo tarnybų, invalidų visuomeninių organizacijų atstovai. Jų dalyvavimo tvarką reglamentuoja invalidumą nustatančių komisijų nuostatai.

### 6 straipsnis. Invalido pažymėjimas

1. Invalido pažymėjimas yra dokumentas, patvirtinantis invalidumą ir suteikiantis galimybę jo savininkui naudotis šiame įstatyme, kituose įstatymuose ir poįstatyminiuose aktuose įtvirtintomis teisėmis, socialinėmis garantijomis ir lengvatomis.

2. Invalido pažymėjimo formą, jo išdavimo ir paėmimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ministerija.

### 7 straipsnis. Invalidumo statistika

1. Invalidumo statistika vedama reguliariai. Invalidų statistinės apskaitos formas ir tvarką tvirtina Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Socialinės apsaugos ministerijos teikimu.

2. Invalidų visuomeninės organizacijos gali vesti visuomeninę invalidumo apskaitą. Jos turi teisę įstatymo nustatyta tvarka gauti duomenis iš valstybinių statistikos ir kitų tarnybų.

3. Invalidumo statistika skelbiama viešai, jei įstatymai nenumato kitaip.

### **III SKIRSNIS.**

## **MEDICININĖ, PROFESINĖ IR SOCIALINĖ INVALIDŲ REABILITACIJA, JŲ MEDICININIS, SOCIALINIS IR TECHNINIS APTARNAVIMAS**

### **8 straipsnis. Medicininės, profesinės ir socialinės invalidų reabilitacijos tikslas ir priemonės**

1. Medicininės, profesinės ir socialinės invalidų reabilitacijos tikslas yra invalidumo pašalinimas, palengvinimas arba stabilizavimas, invalidų fizinių ir protinių sugebėjimų puoselėjimas, integracija į darbą, profesiją, visuomeninį gyvenimą.

2. Medicininės invalidų reabilitacijos priemonės apima: invalidų medicininę priežiūrą, gydymą ligoninėse, sanatorijose, specialiose įstaigose, namuose, aprūpinimą medikamentais, atstatomąjį judesių, kalbos, klausos, darbo terapiją ir kt.

3. Profesinės ir socialinės invalidų reabilitacijos priemonės apima: pagalbą įsigyti profesijai, specialybei, išmokti amato, darbo vietos steigimą ir išsaugojimą, kvalifikacijos kėlimą, perkvalifikavimą, protezinę pagalbą, aprūpinimą ortopedinėmis priemonėmis, surdo, tiflo ir kitokia kompensacine technika, pritaikymą gyvenime, psichologinę ir kitokią pagalbą, aplinkos pritaikymą specifiniams invalidų poreikiams ir kt.

### **9 straipsnis. Medicininės, profesinės ir socialinės invalidų reabilitacijos vykdymas**

1. Medicininę, profesinę ir socialinę invalidų reabilitaciją vykdo: medicinos įstaigos, vietos savivaldybių socialinio aprūpinimo tarnybos, socialinės globos ir rūpybos įstaigos (pensionatai), ugdymo, mokymo įstaigos, Darbo birža, darbdaviai, invalidų visuomeninės organizacijos ir jų įmonės, specialios medicininės, profesinės ir socialinės invalidų reabilitacijos įstaigos, kitos įstaigos ir organizacijos.

2. Medicininės, profesinės ir socialinės invalidų reabilitacijos vykdytojai, sudarydami individualią invalidų reabilitacijos programą ir ją realizuodami bendradarbiauja tarpusavyje, informuoja gyventojus ir pačius invalidus apie priemones, padedančias invalidams integruotis į darbą, profesiją, visuomeninį gyvenimą, efektyviai naudoja kitų šalių patirtį, vykdo tarptautinį bendradarbiavimą.

3. Medicininės, profesinės ir socialinės invalidų reabilitacijos veiksmus organizuoja ir koordinuoja invalidą gydantis gydytojas (gydytojas-reabilitologas) ir vietos savivaldybių socialinio aprūpinimo tarnybos.

### **10 straipsnis. Medicininis ir socialinis invalidų aptarnavimas**

1. Medicininė ir socialinė pagalba invalidams teikiama bendrose ir specialiose gydymo įstaigose, ugdymo, mokymo, socialinės globos ir rūpybos įstaigose (pensionatuose), namuose.

2. Medicinos įstaigos medicininę pagalbą invalidams teikia pirmąja eile.

3. Medicininė ir socialinė pagalba, pageidaujant invalidams, jų tėvams, globėjams, rūpintojams, teikiama specialiose valstybinėse socialinės globos ir rūpybos įstaigose (pensionatuose) arba privačiose, religinių ir kitų visuomeninių organizacijų socialinės globos ir rūpybos įstaigose (pensionatuose).

4. Invalidams, kuriems nustatytas nuolatinės slaugos būtinumas, medicininė ir socialinė pagalba teikiama namuose, išskyrus atvejus, kai tokią pagalbą būtina teikti specialiose įstaigose.

5. Invalidų medicininį ir socialinį aptarnavimą namuose organizuoja invalidą gydantis gydytojas ir vietos savivaldybių socialinio aprūpinimo tarnyba.

### **11 straipsnis. Protezinė pagalba invalidams, jų aprūpinimas ortopedinėmis priemonėmis, surdo, tiflo ir kitokia kompensacine technika**

1. Protezinės pagalbos invalidams teikimo, jų aprūpinimo ortopedinėmis priemonėmis, surdo, tifo ir kitokia kompensacine technika tvarką ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

2. Socialinės apsaugos ministerija organizuoja invalidams protezinę pagalbą, aprūpinimą ortopedinėmis priemonėmis, surdo, tifo ir kitokia kompensacine technika.

## **12 straipsnis. Reikalavimai miestų, gyvenviečių, viešųjų pastatų, gyvenamųjų namų projektavimui, statybai, rekonstravimui**

1. Projektuojant, statant, rekonstruojant miestų, gyvenamųjų vietovių gatves, aikštes, parkus, mašinų stovėjimo aikšteles, susisiekimo linijas, viešuosius pastatus, gydymo įstaigas, gyvenamuosius namus, kultūros, sporto ir kitus objektus, būtina juos pritaikyti specifiniams invalidų poreikiams. Tokius reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

2. Pastatyti, rekonstruoti ir išplėsti aukščiau nurodytieji objektai priimami naudoti, tik įvykdžius jų pritaikymo specifiniams invalidų poreikiams reikalavimus.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, apskričių valdytojų administracijos ir vietos savivaldybės užtikrina aukščiau nurodytų reikalavimų įgyvendinimą.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [I-1587](#), 1996-10-22, Žin., 1996, Nr. 105-2395 (1996-11-02), i. k. 0961010ISTA00I-1587

## **13 straipsnis. Medicininės, profesinės, ir socialinės invalidų reabilitacijos programos. Invalidų aprūpinimo kompensacine technika skatinimas**

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė rengia ir vykdo valstybinę, apskritys – regionines, o vietos savivaldybės – teritorines medicininės, profesinės ir socialinės invalidų reabilitacijos programas.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [I-1587](#), 1996-10-22, Žin., 1996, Nr. 105-2395 (1996-11-02), i. k. 0961010ISTA00I-1587

2. Įmonėms, gaminančioms kompensacinę techniką invalidams, taikomos įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vietos savivaldybių aktų numatytos lengvatos.

## **IV SKIRSNIS.**

### **INVALIDŲ UGDYMAS, MOKYMAS, PROFESINIS ORIENTAVIMAS, KULTŪRINĖ IR SPORTINĖ VEIKLA**

#### **14 straipsnis. Invalidų ugdymas, mokymas ir profesinis orientavimas**

1. Invalidai ugdomi, mokomi, atsižvelgiant į jų sugebėjimus, polinkius, fizinę ir psichinę būklę bendrose ugdymo, mokymo įstaigose gyvenamojoje vietoje, namuose arba specialiose įstaigose. Jeigu invalidumą nustatančių komisijų išvados nenumato kitaip, ugdymo, mokymo įstaigos negali atsisakyti priimti invalido dėl jo invalidumo.

2. Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos nustatyta tvarka invalidai aprūpinami specialiomis ugdymo, mokymo priemonėmis, jiems pritaikoma mokymosi vieta.

3. Invalidai ugdomi, mokomi specialiose įstaigose pagal invalidumą nustatančių arba specialių komisijų išvadas, sutikus invalidų tėvams, globėjams, rūpintojams.

4. Invalidai ugdomi, mokomi namuose, jei nėra galimybių juos ugdyti, mokyti bendrose ugdymo, mokymo arba specialiose įstaigose, sutikus jų tėvams, globėjams, rūpintojams.

5. Pasirinkti ir įsigyti profesiją invalidai orientuojami pagal Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos ir Sveikatos apsaugos ministerijų parengtą programą bendrose ir specialiose ugdymo, mokymo įstaigose, atsižvelgiant į invalidų polinkius, sugebėjimus, fizinę ir psichinę būklę.

#### **15 straipsnis. Invalidų ugdymo, mokymo, profesinio orientavimo skatinimas**

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir vietos savivaldybių nustatyta tvarka materialiai skatinami specialistai, dirbantys su invalidais.

2. Iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skiriami asignavimai specialių mokymo, ugdymo priemonių, vadovėlių invalidams, specialių ugdymo, mokymo, profesinio orientavimo programų, specialistų rengimui.

3. Esant kitoms vienodoms sąlygoms į aukštasias ir aukštesniasias mokyklas invalidai priimami pirmąja eile. Aukštosios ir aukštesniosios mokyklos ir invalidų visuomeninės organizacijos gali nustatyti papildomas lengvatines invalidų priėmimo į šias mokyklas sąlygas ir tvarką.

### **16 straipsnis. Invalidų kultūrinė veikla, sportas ir poilsis**

1. Respublikinius ir tarptautinius invalidų kultūros, sporto ir poilsio renginius organizuoja Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerija, Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, kitos įstaigos ir organizacijos kartu su invalidų visuomeninėmis organizacijomis.

2. Teritorinius invalidų kultūros, sporto ir poilsio renginius organizuoja vietos savivaldybės kartu su invalidų visuomeninėmis ir kitomis organizacijomis.

3. Kultūros, sporto ir poilsio programų ir renginių organizatoriai privalo pagal realias ekonomines ir technines galimybes juos adaptuoti specifiniams invalidų poreikiams.

4. Medicininius reikalavimus invalidų sportui nustato Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. Invalidų sporto metodines rekomendacijas rengia Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.

5. Juridinio asmens teisės turinčioms įmonėms, skiriančioms dalį savo pelno (pajamų) invalidų mediciniam ir socialiniam reabilitavimui, taip pat jiems nemokamai teikiamoms techninėms priemonėms kurti bei gaminti, invalidų kultūriniais ir sportiniais poreikiams tenkinti, taikomos įstatymo numatytos pelno (pajamų) apmokestinimo lengvatos.

## **V SKIRSNIS.**

### **INVALIDŲ INTEGRACIJA Į DARBĄ**

### **17 straipsnis. Invalidų užimtumas**

1. Invalidai pasirenka darbą pagal savo fizinę ir psichinę būklę, profesinį pasirengimą ir interesus arba užsiima kita įstatymų nedraudžiama veikla. Darbdavys negali atsisakyti priimti į darbą invalido arba kitaip jį diskriminuoti vien dėl jo invalidumo, jeigu invalido kvalifikacija yra tinkama.

2. Jeigu užsiimti komercine-ūkine arba kitokia teisėta veikla arba verslui organizuoti reikalingas leidimas (licenzija), kompetentingos valstybinės tarnybos pagal invalidumą nustatančių komisijų sprendimus dėl invalidų darbo pobūdžio ir sąlygų išduoda jiems tokius leidimus (licenzijas) pirmąja eile. Invalidams Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti suteikiami kreditai lengvatinėmis sąlygomis tokia veikla užsiimti arba verslui organizuoti.

### **18 straipsnis. Invalidų įdarbinimas**

1. Invalidai įdarbinami įprastinėse darbo vietose arba specialiai jiems įrengtose darbo vietose. Reikalavimus invalidų darbo vietoms ir profesijoms nustato Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ir Socialinės apsaugos ministerijos.

2. Invalidų įdarbinimui kasmet Darbo biržos teikimu vietos savivaldybės nustato darbdaviams invalidų įdarbinimo arba papildomų darbo vietų skaičiaus steigimo kvotas ne mažiau 2 procentų bendro darbuotojų skaičiaus, jeigu dirba ne mažiau 50 darbuotojų.

3. Invalido, kurio integracija į darbą reikalauja iš darbdavio ypatingų pastangų, įdarbinimą Darbo birža gali prilyginti ne daugiau kaip 3 invalidų įdarbinimui.

4. Darbdaviai, nevykdantys invalidų įdarbinimo arba papildomų darbo vietų skaičiaus steigimo kvotų, moka papildomus įnašus į Užimtumo fondą Lietuvos Respublikos gyventojų užimtumo įstatymo nustatyta tvarka. Papildomų įnašų mokėjimas neatleidžia darbdavių nuo pareigos įdarbinti invalidus.

5. Jeigu Darbo birža arba invalidai nesikreipė dėl jų įdarbinimo, darbdaviai invalidams rezervuotose darbo vietose gali įdarbinti kitus asmenis pagal terminuotą darbo sutartį, kuri pasibaigia atsiradus poreikiui įdarbinti invalidus.

6. Darbdaviai, vykdantys invalidų įdarbinimo arba papildomų darbo vietų steigimo kvotas, gali gauti subsidijas iš Užimtumo fondo darbo vietoms invalidams steigti, įrengti ir pritaikyti.

7. Darbdaviai privalo pagal invalidumą nustatančių komisijų sprendimą įdarbinti asmenis, kurie, dirbdami šių darbdavių įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje tapo invalidais dėl darbinio suluošinimo ar profesinio susirgimo, arba perkelti į kitą jų sveikatą atitinkantį darbą.

### **19 straipsnis. Invalido atleidimo iš darbo apribojimas**

Darbdavys savo iniciatyva gali atleisti iš darbo invalidą, nesant šio asmens kaltės, tik gavęs vietos savivaldybės socialinio aprūpinimo tarnybos sutikimą ir pranešęs invalidui raštu apie numatomą atleidimą prieš 4 mėnesius. Vietos savivaldybės socialinio aprūpinimo tarnybos sutikimo nereikia, jei įmonė likviduojama darbdavio valia.

### **20 straipsnis. Invalidų darbo sąlygos, darbo ir poilsio laikas**

1. Invalidams sudaromos darbo sąlygos pagal invalidumą nustatančių komisijų išvadas.

2. Jei invalidumą nustatančių komisijų išvados nenumato kitaip, invalidai, jiems pageidaujant, atleidžiami nuo viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu.

3. Invalidams suteikiamos kasmetinės 35 kalendorinių dienų trukmės atostogos. Invalidams, tėvams, globėjams, rūpintojams, slaugantiems invalidą, kuriam nustatytas nuolatinės slaugos būtinumas, suteikiamos 30 kalendorinių dienų neapmokamos atostogos jų pageidaujamu laiku.

4. Tėvų, globėjų, rūpintojų, slaugančių invalidą, kuriam nustatytas nuolatinės slaugos būtinumas, pageidavimu darbdaviai suteikia namudinį darbą, darbą pagal lankstų darbo grafiką, nepilną darbo dieną (savaitę).

### **21 straipsnis. Invalidų visuomeninių organizacijų įmonių skatinimas**

1. Invalidų visuomeninių organizacijų įmonėms taikomos mokesčių ir kitų įstatymų nustatytos lengvatos.

2. Invalidų visuomeninių organizacijų įmonėms taikomos lengvatos ir pirmumas, teikiant valstybinius užsakymus.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė gali suteikti teisę tik invalidų visuomeninių organizacijų įmonėms gaminti tam tikros produkcijos rūšis.

## **VI SKIRSNIS.**

### **INVALIDŲ MATERIALINĖS PADĖTIES GARANTIJOS**

#### **22 straipsnis. Pensijos, pašalpos, kitos išmokos invalidams, jų tėvams, globėjams, rūpintojams**

1. Pensijų, pašalpų dydį, jų mokėjimo tvarką, kitas sąlygas nustato Lietuvos Respublikos gyventojų pensinio aprūpinimo gerinimo, Valstybinio socialinio draudimo, Gyventojų pajamų garantijų ir kiti įstatymai.

2. Vietos savivaldybės, įmonės, įstaigos, organizacijos, invalidų visuomeninės organizacijos gali mokėti invalidams, jų tėvams, globėjams, rūpintojams papildomas nuolatinės ar vienkartinės pašalpas, kitas išmokas.

#### **23 straipsnis. Invalidų apsirūpinimas butais**

1. Šeimoms, kuriose yra I, II grupės invalidai, vaikai invalidai, kuriems nustatytas nuolatinės slaugos būtinumas, valstybės parama apsirūpinant gyvenamosiomis patalpomis, teikiama lengvatinėmis sąlygomis įstatymo nustatyta tvarka.

2. Reikalavimus invalidų butų projektavimui ir statybai nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

#### **24 straipsnis. Lengvatos invalidams, jų tėvams, globėjams, rūpintojams**

1. Invalidams, invalidumą nustatančių komisijų pripažintiems nedarbingais, kurių šeimose nėra darbingų asmenų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto dydžio ir tvarka mokamos kompensacijos už komunalines paslaugas, naudojimąsi kuru, elektros energija, telefonu.

2. Įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, vietos savivaldybių sprendimai nustato transporto, prekybos, aptarnavimo ir kitas lengvatas invalidams, jų tėvams, globėjams, rūpintojams.

3. Neteko galios nuo 1996-01-01

*Straipsnio dalies naikinimas:*

Nr. [I-1080](#), 1995-10-31, *Žin.* 1995, Nr. 92-2056 (1995-11-10), i. k. 0951010ISTA00I-1080

### **VII SKIRSNIS.**

#### **INVALIDŲ SOCIALINĖS INTEGRACIJOS ORGANIZACINĖS GARANTIJOS. INVALIDŲ SOCIALINIO APRŪPINIMO FINANSAVIMAS. INVALIDŲ FONDAS**

#### **25 straipsnis. Invalidų visuomeninės organizacijos**

1. Pagrindinis invalidų visuomeninių organizacijų tikslas yra atstovauti ir ginti invalidų, jų tėvų, globėjų, rūpintojų teises ir teisėtus interesus, integruoti invalidus į darbą ir visuomeninį gyvenimą.

2. Invalidų visuomeninės organizacijos turi juridinio asmens teises.

3. Invalidų visuomeninės organizacijos pagal savo kompetenciją:

a) vykdo ir remia invalidų medicininę, profesinę ir socialinę reabilitaciją, jų ugdymą, mokymą, medicininį ir socialinį aptarnavimą;

b) organizuoja invalidų poilsį, sportą, turizmą, kultūrinę veiklą, tarptautinį bendradarbiavimą;

c) kontroliuoja šio įstatymo bei kitų invalidų visuomeninius santykius reguliuojančių įstatymų įgyvendinimą;

d) dalyvauja nustatant invalidumą ir kontroliuoja invalidumo nustatymą.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka iš valstybės biudžeto finansuojamos invalidų respublikinių visuomeninių organizacijų invalidų reabilitacijos programos, o vietos savivaldybių nustatyta tvarka iš savivaldybių biudžeto finansuojamos invalidų teritorinių visuomeninių organizacijų invalidų reabilitacijos programos.

*Straipsnio pakeitimai:*

Nr. [I-1587](#), 1996-10-22, *Žin.*, 1996, Nr. 105-2395 (1996-11-02), i. k. 0961010ISTA00I-1587

#### **26 straipsnis. Lietuvos invalidų reikalų taryba**

1. Prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės veikia Lietuvos invalidų reikalų taryba, kurios tikslas – padėti įgyvendinti šį įstatymą ir kitus invalidų visuomeninius santykius reguliuojančius įstatymus, užtikrinti invalidų dalyvavimą, sprendžiant visus su jų gyvenimu ir veikla susijusius klausimus. Lietuvos invalidų reikalų tarybos nuostatus tvirtina Vyriausybė.

2. Lietuvos invalidų reikalų taryba padeda Lietuvos Respublikos Vyriausybei rengti valstybinę medicininę, profesinę, socialinę invalidų reabilitacijos programą, kontroliuoja jos įgyvendinimą, padeda rengti įstatymus, kitus norminius aktus, susijusius su invalidų gyvenimu ir veikla, disponuoja Invalidų fondu, tvarko lėšas, skirtas Invalidų socialinės integracijos įstatymo įgyvendinimui, organizuoja tarptautinį bendradarbiavimą, sprendžia kitus klausimus.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [I-1587](#), 1996-10-22, *Žin.*, 1996, Nr. 105-2395 (1996-11-02), i. k. 0961010ISTA00I-1587

3. Miestuose ir rajonuose gali būti sudaromos teritorinės invalidų reikalų tarybos.

### **27 straipsnis. Invalidų socialinio aprūpinimo finansavimas.**

1. Pagrindiniai invalidų socialinio aprūpinimo finansavimo šaltiniai yra valstybinio socialinio draudimo, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir vietos savivaldybių biudžetų lėšos. Iš Lietuvos Respublikos biudžeto gali būti skiriamos lėšos svarbiausioms vietos savivaldybių invalidų reabilitacijos programoms iš dalies finansuoti. Invalidų reabilitacijos programos iš biudžeto finansuojamos prioritetine tvarka.

*Straipsnio dalies pakeitimai:*

Nr. [I-1587](#), 1996-10-22, Žin., 1996, Nr. 105-2395 (1996-11-02), i. k. 0961010ISTA00I-1587

2. Invalidų socialiniam aprūpinimui finansuoti taip pat gali būti naudojamos invalidų visuomeninių organizacijų, Invalidų fondo, darbdavių, Užimtumo fondo, labdaros organizacijų, privačių asmenų ir kitos lėšos.

### **28 straipsnis. Invalidų fondas**

Invalidų fondas yra papildomas invalidų socialinio aprūpinimo finansavimo šaltinis, kurį steigia ir tvarko Lietuvos invalidų reikalų taryba. Invalidų fondo sudarymo ir panaudojimo tvarką nustato Lietuvos invalidų reikalų taryba. Invalidų fondui papildyti Lietuvos invalidų reikalų taryba gali organizuoti nustatyta tvarka loterijas ir aukcionus. Draudžiama Invalidų fondo lėšas naudoti tikslams, nesusijusiems su invalidų socialiniu aprūpinimu.

2. Invalidų fondo lėšas gali papildyti palūkanos, mokamos už bankuose saugomas šio fondo lėšas.

*Papildyta straipsnio dalimi:*

Nr. [I-1587](#), 1996-10-22, Žin., 1996, Nr. 105-2395 (1996-11-02), i. k. 0961010ISTA00I-1587

## **VIII SKIRSNIS.**

### **ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO KONTROLĖ. INVALIDŲ GINČŲ SPRENDIMAS. ATSAKOMYBĖ UŽ ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS**

#### **29 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimo kontrolė**

Įstatymo įgyvendinimą kontroliuoja pagal savo kompetenciją Lietuvos Respublikos ministerijos ir žinybos, vietos savivaldybės, invalidų visuomeninės organizacijos.

#### **30 straipsnis. Invalidų ginčų sprendimas**

1. Ginčus tarp invalidų, jų tėvų, globėjų, rūpintojų ir darbdavių, vietos savivaldybių socialinio aprūpinimo tarnybų, kitų įstaigų ir organizacijų sprendžia teismas, jeigu įstatymai nenumato kitos tvarkos.

2. Ginčus tarp invalidų ir Valstybinių medicininės-socialinės ekspertizės komisijų sprendžia konfliktinė komisija prie Lietuvos Respublikos vyriausiojo medicininės-socialinės ekspertizės eksperto, kurią sudaro aukštos kvalifikacijos gydytojai-ekspertai, kiti specialistai, invalidų visuomeninių organizacijų atstovai. Konfliktinės komisijos veiklą reglamentuoja Valstybinės medicininės-socialinės ekspertizės komisijų nuostatai.

#### **31 straipsnis. Atsakomybė už Invalidų socialinės integracijos įstatymo pažeidimus**

Įmonės, įstaigos, organizacijos, jų pareigūnai, piliečiai, kiti asmenys, pažeidę Lietuvos Respublikos invalidų socialinės integracijos įstatymo reikalavimus, traukiami administracinėn, baudžiamojon, drausminėn arba materialinėn atsakomybėn pagal Lietuvos Respublikos galiojančius įstatymus.

Vilnius, 1991 m. lapkričio 28 d.  
Nr. I-2044

**Pakeitimai:**

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1080](#), 1995-10-31, Žin., 1995, Nr. 92-2056 (1995-11-10), i. k. 0951010ISTA00I-1080

Dėl kai kurių Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su Lietuvos Respublikos įstatymu "Dėl važiavimo keleiviniu transportu lengvatų ir kai kurių kategorijų pareigūnų, tarnautojų bei kitų asmenų važiavimo keleiviniu transportu išlaidų kompensavimo tvarkos", pakeitimo ir papildymo

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1587](#), 1996-10-22, Žin., 1996, Nr. 105-2395 (1996-11-02), i. k. 0961010ISTA00I-1587

Lietuvos Respublikos invalidų socialinės integracijos įstatymo 2, 12, 13, 25, 26, 27, 28 straipsnių papildymo ir pakeitimo įstatymas